

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	1
1.2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3. สมมติฐานในการวิจัย	3
1.4. ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5. คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	4
1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.7. ข้อจำกัดในการศึกษา	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในภาพรวม	9
2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตามแนวทางสากล	13
2.2.1 แนวความคิดและทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวทางสากล	13
2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวทางสากล	14
2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
2.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวคิดของ ป.อ.ปยุตโต	22
2.3.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวทางสากล	23
2.3.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความใฝ่ความเป็นเลิศ	24
2.3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
2.4 หลักธรรมทางพุทธศาสนา และแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาที่ใช้ในการพัฒนา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวคิดของ ป.อ.ปยุตโต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
2.4.1 อธิปไตย 4 หรือหลักธรรมแห่งความสำเร็จ	26
2.4.2 การศึกษาตามแนวพุทธวิธี	28
2.4.3 กระบวนการของการศึกษา (ไตรสิกขา)	32

2.4.4	วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ	34
2.4.5	ความรู้ทางพุทธธรรมเกี่ยวกับศีล	35
2.4.6	ความรู้ทางพุทธธรรมเกี่ยวกับสมาธิและสติ	37
2.4.7	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับจินตภาพ (Imagery)	40
2.4.8	แนวคิดการฝึกปฏิบัติโดยใช้การเจริญภาวนาของ ดิซ นัท ฮันท์	43
2.4.9	แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura)	45
2.4.10	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
2.5	พัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง	49
2.5.1	พัฒนาการทางร่างกาย (Physical Growth)	50
2.5.2	พัฒนาการทางปัญญา (Mental Growth)	50
2.5.3	พัฒนาการทางจริยธรรม (Moral Development)	50
2.5.4	พัฒนาการทางบุคลิกภาพและสังคม (Personality and Social Development)	50
2.5.5	พัฒนาการทางอารมณ์	51
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	53
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
3.2	ระยะเวลาที่ใช้	54
3.3	ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	54
3.3.1	ระยะก่อนการพัฒนาแรงจูงใจตามแนวคิดของ ป.อ.ปยุตโต	54
3.3.2	ระยะดำเนินการพัฒนาแรงจูงใจตามแนวคิดของ ป.อ.ปยุตโต	56
3.3.3	ระยะหลังการพัฒนาแรงจูงใจตามแนวคิดของ ป.อ.ปยุตโต	57
3.4	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
3.4.1	คู่มือการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวคิดของ ป.อ.ปยุตโต	57
3.4.2	แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวคิดของ ป.อ.ปยุตโต ของผู้เรียน	57
3.4.3	แบบสังเกตความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน โดยผู้ปกครองและผู้วิจัย	57
3.4.4	การรายงานด้วยตนเองด้วยวาจาและลายลักษณ์อักษร	57
3.4.5	ข้อคิด คำคม บทกลอน สุภาษิต	58
3.5	การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
3.6	การวิเคราะห์ข้อมูล	58
3.6.1	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	58
3.6.2	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ	58

บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัย	59
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ	59
4.1.1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวคิด ของ ป.อ.ปยุตโต ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (ป.3) และ ช่วงชั้นที่ 2 (ป.5-ป.6) ระยะก่อนและหลังการพัฒนา	59
4.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ได้จากเกี่ยวกับการ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน	60
4.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน โดยผู้วิจัย	67
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ(คุณภาพ)	83
4.2.1 ข้อมูลทั่วไป	83
4.2.2 กิจกรรมที่ดำเนินการตามกระบวนการไตรสิกขา	84
4.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการบุคลากรทางการศึกษา	144
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	151
5.1 สรุปผลการวิจัย	152
5.1.1 ผลการวิจัยด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	152
5.1.2 ผลการวิจัยด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ(คุณภาพ)	152
5.2 การอภิปรายผลการวิจัย	153
5.2.1 การอภิปรายผลจากการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ	153
5.2.2 การอภิปรายผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	155
5.3 ข้อเสนอแนะ	158
5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	158
5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	159
บรรณานุกรม	161
ภาคผนวก	
ก รูปภาพกิจกรรม	167
ข แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวคิดของ ป.อ.ปยุตโต	175
ค แบบสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง	179
ง แบบสังเกตพฤติกรรม โดยนักวิจัยและครู	183
จ คู่มือการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวคิดของ ป.อ.ปยุตโต	185
ฉ เอกสารและหนังสือเชิญประชุม การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ	207
ช ประวัติผู้วิจัย	213

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวคิดของ ป.อ.ปยุตโต ของผู้เรียนกลุ่มที่เข้าร่วมการพัฒนา ทั้ง 2 กลุ่ม ระยะเวลาก่อนและหลังการพัฒนา	59
2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวคิดของ ป.อ.ปยุตโต ของผู้เรียนกลุ่มที่เข้าร่วมการพัฒนา ทั้ง 2 กลุ่ม ระยะเวลาก่อนและหลังการพัฒนา	60
3 ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 1	61
4 ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 2	62
5 ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 1	64
6 ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 2	65
7 คะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 1 จากแบบสังเกตพฤติกรรมโดยผู้วิจัย	67
8 คะแนนของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 1 จากแบบสังเกตพฤติกรรมโดยผู้วิจัย	69
9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการพัฒนา ช่วงชั้นที่ 1 ระหว่างผู้วิจัยจำนวน 3 คน	71
10 คะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 2 จากแบบสังเกตพฤติกรรมโดยผู้วิจัย	71
11 คะแนนของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 2 จากแบบสังเกตพฤติกรรมโดยผู้วิจัย	73
12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการพัฒนา ช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างผู้วิจัยจำนวน 3 คน	75
13 คะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 1 จากแบบสังเกตพฤติกรรมโดยผู้วิจัย	75
14 คะแนนของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 1 จากแบบสังเกตพฤติกรรมโดยผู้วิจัย	77
15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการพัฒนา ช่วงชั้นที่ 1 ระหว่างผู้วิจัยจำนวน 3 คน	79
16 คะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 2 จากแบบสังเกตพฤติกรรมโดยผู้วิจัย	79
17 คะแนนของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 2 จากแบบสังเกตพฤติกรรมโดยผู้วิจัย(ป.5)	81
18 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการพัฒนา ช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างผู้วิจัยจำนวน 3 คน	83
19 แสดงการเก็บออมเงินของผู้เรียนระดับช่วงชั้นที่ 1 (ป.3)	90
20 แสดงการเก็บออมเงินของผู้เรียนช่วงชั้นประถมปลาย(ป.5-ป.6)	91
21 แสดงการเก็บออมเงินของผู้เรียนระดับช่วงชั้นที่ 1 (ป.3)	92
22 แสดงการเก็บออมเงินของผู้เรียนช่วงชั้นประถมปลาย(ป.5)	93

ตารางที่	หน้า
23	บอกเล่าความในใจในของผู้เรียนต่อการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวคิด ของ ป.อ.ปยุตโต ช่วงชั้นที่ 1 (ป. 3) 129
24	บอกเล่าความในใจในของผู้เรียนต่อการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวคิดของ ป.อ.ปยุตโต ช่วงชั้นที่ 2 (ป. 5-6) 132
25	บอกเล่าความในใจในของผู้เรียนต่อการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวคิดของ ป.อ.ปยุตโต ช่วงชั้นที่ 1 (ป. 3) 134
26	บอกเล่าความในใจในของผู้เรียนต่อการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวคิดของ ป.อ.ปยุตโต ช่วงชั้นที่ 2 (ป. 5-6) 136
27	ข้อคิดเห็นจากการการประชุมเชิงปฏิบัติการบุคลากรทางการศึกษา (กลุ่มที่ 1) 145
28	ข้อคิดเห็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน (กลุ่มที่ 1) 146
29	ข้อคิดเห็นจากการการประชุมเชิงปฏิบัติการบุคลากรทางการศึกษา (กลุ่มที่ 2) 148
30	ข้อคิดเห็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน (กลุ่ม 2) 149

ญ

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนภาพที่ 1 ระบบการสอนตามแนวพุทธวิธี	31
2	แผนภาพที่ 2 วิธีการที่นำมาใช้ในการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตามแนวคิด ป.อ.ปยุตโต	55

